

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Quintvs. Fœdæ Adversarii Censuræ in doctrinam probabilisticam &
ejusdem Doctores improbantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

rem interpretari mea dictata, juxta regulam, quam præscribit Sandæo. Tametsi enim particulam distinctivam, quæ abstergit calumniam, in dictatis omissem, potuissent tamen ac debuissent in eandem interpretationem incidere particulæ ante *Montalium* adhibitæ, scilicet hæ: *quibus adjunxit se*. An non ita Eximie Pater? & hinc desidero monita & leges charitatis Sandæo præscriptas, & principia probabilioristica. Repeto quod supra, quia facilius est præcepta dare, quam observare: imponere aliis onera, quam portare. Judicet prudens Lector.

¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

S. Q V I N T U S.

Fæda Adversarii Censuræ in doctrinam probabilisticam & ejusdem Doctores improbantur.

4. Nimus est, in breve compendium redigere pauca, quæ per gravem injuriam in libellis suis pronuntiat Paternitas Vestra in sanam probabilisticam doctrinam. Ad æquitatem judicii se componat Christianus Lector.

Postquam Paternitas Vestra discursum D. Augustini prolixè allegasset contra *probabilistas Academicos*, quo discursu probat S. Doctor.

in

in stolidis eorum principiis licita fieri omnia scelera; *omnia* penitus, horrendum dictu! *quæ fingi aut cogitari possunt*: intrepidè subjungit, *S. Patrem vaticinatum fuisse & prædixisse recentiorum Probabilistarum*, id est catholicorum istorum & doctorum Virorum *futuros abusus*. Si vera hæc sunt: fateor, parū dixit P.^{tas} V.^{ra}, quando probabilisticam vocat *radicem propositionum damnatarum*: cum longè gravius sit, per abusus doctrinæ probabilisticæ fieri fautores & Patronos omnium scelerum. Excusare quæro Paternitatem Vestram, & non invenio: an forte hæc in *temerarios illos & creperos probabilistas* pronuntiata sunt, qui nimium audacter ac præfidenter, & velut cæco impetu profiliunt ad affingendam monstrosis & quibusvis periculosis Opinionibus probabilitatem, quas meritò Pontifices Romani damnant? Atqui id esset extra scopum quæstionis propositæ. Sed neque à doctrina commendari, qui talia factitant, merentur; uti recentiores probabilistas commendat Paternitas Vestra. Sed particulæ quoque mox subjunctæ satis explicant mentem: *Imò (formalia refero) moderni quidam laxiores sunt istis Academicis, antiquis (ratio subjungitur) quòd isti non admiserint sistendum esse in minus probabili in concursu probabilioris*. Obsecro, quis vel unus ex omnibus istis catholicis & doctis Viris unquam docuit sistendum esse? sisti enim posse in dubio juris, hoc docemus omnes. Ideone perditissimis istis laxonibus & vix hominum laxis laxiores nos?

2. Ne solius Paternitatis Vestræ judicio possumus nos tales videri, præclarum sanè *Stephani Gradii* testimonium contra *Honoratum Fabri* & socios Jesuitas citat, quod supra dedimus §. ult. c.1. Potuitne fœdius aliquid in *Honoratum Fabri*, & reliquos Doctores de Societate JESU? quid addi huic tali opprobrio possit non video. An gravius opprobrium foret, si Jansenismi insimulareretur? Non possunt hæc, non possunt adeò crudè citari, nisi ad invidiam & odium Probabilistarum, & specialiter Doctorum de Societate JESU. Sentiri etiam à nemine possunt, qui minimam retinet *annonam bonæ mentis & honestatis & officii*. Et hæc ipsa tamen regeruntur in recusis libellis: ut inculcetur lectoribus incautis breve compendium calumniarum in *Epistolis Provincialibus Montaltii* contentarum contra Doctores Societatis JESU. sed vult Eximius Pater, ne existimet lector à se esse Societatem tam crudâ citatione læsam. Imo pro hac suscipit patrocinium, quod est tale: quo dignos judicat reprehensione eos, qui si quid exorbitans in uno vel altero scriptore alicujus familia legerint, velint esse communem totius familia doctrinam. Sapienter hoc & omnino Religiosè. Pergit Paternitas Vestra: merito etiam hac de causa arguitur P. *Georgius Rhodius* Societatis JESU scriptor, eò quòd asseruerit sententiam suam de tutò eligenda opinione minùs probabili in concursu, infamem illam radicem, communem esse Societatis Doctoribus.

Gratias

Gratias pro hoc patrociniis: non est hic agnellus, dicebat Vulpecula, cum latitantem innocuum protenso pedunculo prodebat deglubitori pessimo. Verum & Vulpecula quandoque capitur in astutia sua. Neminem Doctorum Societatis, Eximie Magister, pudet probabilistam videri & esse *christianum* tamen, *catholicum*, *doctum*, *qualis* est *Honoratus* ille; non velut tenebrionem *Academicum*. Si alia non superest ratio iis patrociniandi; jam vel probabilistica abjuranda erit, vel iudicio Paternitatis Vestrae poterunt Jesuitae videri tales, quales *D. Augustini Vaticinio* & *Gradii testimonio* (scilicet) comprobantur.

3. Prosequitur Paternitas Vestra susceptum pro societate patrociniis, & allegat *Adm. R. P. Praepositum Generalem Mutium Vitellescum* contestantem, à *sententiis nonnullorum in Societate*, in rebus praesertim ad mores pertinentibus plus nimio liberis, non modo periculum esse, ne ipsam Societatem evertant; sed ne Ecclesiae etiam Dei insignia afferant detrimenta. Et hoc effatum Praepositi Generalis cantatur pag. 58. *dissert. de radice*. & recantatur in *praefatione dissertationis de praedestin.* iterumque cantatur in *triplici dissert.* ut velut in triplici festivo choro Jansenisticis auribus amænum resonet carmen. Sed quorsum hoc? ut ritè inferatur nimirum, ergo *Pater Rhodius* est dignus reprehensione, quia dixit doctrinam istam probabilisticam esse communem Societati. O bellè in formâ strictâ probatum!

Ad citatum *Admodum Reverendi Patris Generalis*

neralis effatum in dictatis responderam, non deesse spinas, ubi crescunt rosæ: in eo præstantium ingeniorum in Societate minimâ concursu (qualem tot & prope innumera omni genere scientiarum refertissima unius sæculi volumina & opuscula Socraticorum probant) non potuisse non aliqua reperiri, extra debitum moderationis terminum extravagantia, dum quisque abundat in suo sensu: quæ proinde constringenda, & velut increpationis capistro coercenda fuerint, ut intra communes cæterorum Societatis Doctorum terminos, quos statuerunt Patres eorum, cum omni cautela & circumspeditione continerentur. Quæ etiam Prepositorum Generalium curâ ac vigilantia effectum id hæctenus esse, ut libri, quotquot de moralis Theologiâ tractant, si solum (sunt autem quamplurimi) lucem aspexerint, quos lectitasse nunquam pudeat verecundum & cordatum Lectorem. Utinam ubique eadem cautela observetur. Hanc meam responsionem assumit Paternitas Vestra in hæc triplici dissertatione valde subtiliter: Fatetur enim iste, inquit, in Societate ingenia reperiri extravagantia (fateor equidem, quia dixit Adm. R. P. Generalis in textu allegato à Paternitate Vestra) Quod quia ego non dixi, hinc ego non purgavi Societatem, sed quasi dolosè & per insidias læsi: ipse autem, quia hoc dixit, idcirco purgavit, & non per insidias læsit. Indigna gravi Doctore subtilitas. Tria dixi: Primum necessitatis est, alterum virtutis, tertium felicitatis. Hæc omnia ad purgandum simul juvant collecta. Quod necessitatis e-

rat;

rat, assumit Paternitas Vestra : quod virtutis, quod felicitatis, hoc omittit. Quæso, non citemur in textu mutilato. Si autem & mihi gratificari vult, peto formalia dictatorum à me, penitus in lucem non edi priùs, quàm meo ipsius iudicio digna censeantur. Ad prælum admoveantur, quæ magis promerentur, ut æternitati scribantur: cui ut concinnet Paternitas Vestra opuscula digna & libellos quamplurimos, ex animo opto.

4. Quorsum verò etiam spectat, quod paginâ 57. adducit: scilicet *modum docendi Societatis legibus præscriptum in hac formalia: qui docent scribuntve, minimè hac regulâ & normâ utantur in opinionum delectu: tueri quis potest; probabile est: Authore non caret: verùm ad eas sententias accedant, quæ graviorum maiorisque nominis authorum suffragiis sunt frequentate, quæ bonis moribus conducunt magis, quæ denique pietatem alere, & prodesse possint; non vastare, non perdere?* videtur mihi Paternitas Vestra in legibus Societatis apprimè versata esse. Placet. An verò per hæc sociis probabilisticâ interdictum putamus? absit. *Majoris enim nominis Doëtorum suffragiis frequentatur; moribus bonis conducit magis, non vastat, non perdit, &c.* utrùm Probabilistica vestra vastet ac perdat; videritis vos. Non opto ego: iterum iterumque dico: non opto iudicari vos juxta legem, quam statuitis.

5. Combinemus nunc ea, quæ per literam allegatam ad eò crudè hæctenus allata sunt, ad captum

& sensum sinceri & simplicis Lectoris. Quid enim? *Doctrina probabilistica est radix propositionum à Pontificibus damnatarum: Vaticinio item S. Augustini illa patrocinatur omnibus sceleribus. Testimonio Stephani Gradii, Probabilisticae sectatores nimium habent vilem annonam bonæ mentis & honestatis, & officii: Quinam verò in Ecclesiâ habeantur Principes Probabilistæ, iudicio ejusdem Stephani patescit, ipse Georgius Rhodius Societatis scriptor confitetur: nemo Jesuitarum inficiatur &c. ergo: Niger est, hunc tu Romane caverò. Qualem hæc & plura similia nata sunt opinionem gignere de Probabilistis & præcipuè istis, in animo Lectoris, experientia docuit non una. Probè novi fuisse, qui post libelli super radice sapius memorati lectitationem, Jesuitarum doctrinâs cane & angue pejus, ut loquimur, fugiendas decteverunt, seque ipsos ab eorum conversatione pro necessariâ salutis cautelâ subtrahendos.*

6. Et quoniam cerno, quanti Paternitas Vestrâ iudicium Præpositorum Generalium Societatis Jesu æstimet (& merito) breviter intelligat, ut cesset in patribus oppugnare filios, quid de Probabilistica senserit ipse vir sapientissimus Adm. Reverendus P. Generalis XI. Joannes Paulus Oliva. In Epistolâ ergo ad supra memoratum Honoratum Fabri Anno 1669. 3. Febr. scriptâ jubet ex-
terminates utrimque vitari, ut nec onus aliud hominibus imponatur, quod (NB.) Deus non imposuit sequendi in omnibus probabiliores & tutiores pat-
petra

rem (quale onus grave imponendum urget mandaque P.^{tas} Vestra) nec qualibet tamen permittatur , quasi eam tuto & liberè sequi possint. Ita ille. Ecce qualis docendi licentia vetita sit in Societate. An non prælusisse illa videri potest in damnandâ propositione, quam damnatam postea scimus ab Innocentio XI. ordine tertiam, quæ sic habet: *generatim dum probabilitate, sive intrinsecâ sive extrinsecâ quantumvis tenui, modò à probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.* Sive nomine probabilitatis tenuis intelligatur probabiliter solùm probabilis, quam ante memoratus piæ memoriæ Præpositus voce crepera comprehendit: Sive probabilitas solùm respectiva, ut opponitur absoluta, de quâ eodem §. sive alia. Quocunque tandem sensu probabilitas illa tenuis exponenda sit; quod meum non est determinare, neque determino; haud probant Societatis Doctores, eam ad licitè operandum sufficere.

7. Quod citet Paternitas Vestra etiam pag. 99. *dissert. 3. S. P. Fundatorem*, nihil probat contra Probabilisticam. Quæ mens fuerit ipsius, exponitur in Epistolâ suprâ allegatâ ad Honoratum. Ecce habet Paternitas Vestra fidum interpretem voluntatis Ignatianæ & legum ab ipso in Societate conditarum, cui spero, acquiescet.